

“Ik heb er niet zo’n moeite mee” (Vaartjes Arjen)

In dit boek worden de volgende thema’s besproken:

- Gehandicapt zijn
- Eenzaamheid
- Verdriet
- Angst
- Dood
- Leven
- Liefde
- Geloof
- Gelukkig

Het boekje is opgebouwd als een doorlopende tekst met ertussen voorbeeldjes, getuigenissen, gedichten, heel mooie zwart-wit tekeningen en dergelijke. Toch is de opbouw van het boek niet altijd zo duidelijk want het volgt de gedachtengang van de auteur.

De inhoud is echter wél heel interessant!

Het verhaal is christelijk getint.

“Boekje open over lichamelijke handicaps” (Rovers Stefan)

In dit boek worden aan de hand van de volgende indeling een aantal kinderboeken voorgesteld omtrent een bepaalde lichamelijke handicap:

- In een rolstoel zitten
- Doof- en slechthorendheid
- Blind en slechtziendheid
- Andere lichamelijke handicaps

Het doel van dit boek bestaat in het aanreiken van een aantal kinderboeken zodat kinderen zich kunnen identificeren met kinderen met een lichamelijke handicap. Dit kan helpen bij het verwerkingsproces en zo kunnen ze inzien dat ze niet alleen zijn.

“Medelijden, nee... ... Medeleven, ja” (Bewerkt door Exley Helen)

De inhoudstafel van dit boek is als volgt:

- Inleiding
- Waarom ik?
- Genoegens die ik nooit zal kennen
- Ik kan zelf antwoord geven

- Staar niet naar me
- Ik voel me hetzelfde als jij
- Plaag me alsjeblieft niet
- Waarom verachten ze mij?
- Ik ben alleen...
- Ik vind het niet leuk!
- Anderen zien spelen
- Ik voel me een vreemdeling
- Wij en zij
- Je buitengesloten voelen
- Buitenstaander
- Ik ben blij dat ik mij ben
- Overwinning!
- Ik wil graag helpen
- Ik zal knokken
- Dappere mensen
- Geweldige sporten
- De noodzaak om iets terug te geven
- Begrip door leed
- De grote klap
- Ik ben gelukkig!
- Een goede afloop
- Steun van familie
- Een vriend in nood
- Werk - een kans voor morgen
- Vóór instellingen
- Vóór gewone scholen

Ondanks het feit dat dit boek uitgegeven werd in 1981 (Internationaal jaar van de gehandicapten) is het niet gedateerd!

De gevoelens en getuigenissen van de kinderen zijn heel alledaags en kunnen gisteren geschreven zijn.

Er zijn heel mooie tekeningen te zien in het boekje en ze werden door kinderen met een handicap zelf getekend.

Enkel de foto's van bepaalde schrijvertjes zijn wat ouderwets door de kledij maar dit doet geen afbreuk aan het boek.

“Ik en de wereld: Ik lig nu in het ziekenhuis” (Becker Antoinette)

Gevoelens als huilen, bang zijn, verdrietig zijn, zich alleen voelen, zich zorgen maken, boos zijn omdat je naar het ziekenhuis moet, ouders missen, ... komen allemaal aan bod.

Eveneens situaties als pijn hebben, troosten, vriendjes maken in het ziekenhuis enzovoort.

In het boekje worden volgende voorwerpen, apparatuur, onderzoeken en dergelijke uit de doeken gedaan:

- Ziekenauto
- Draagbaar
- Gipsverband
- Bloed afnemen
- Beschrijving van het begrip narcose.
Het woord zelf komt niet voor in het boek.
Aan de andere kant worden zowel narcose via een spuit als via een maskertje uitgelegd.
- Temperatuur opnemen

Een aantal termen zijn wat ongelukkig gekozen:

- “een eend” = een fles om in te plassen
- “een schote” om te drukken of “po” of “een ondersteek”

Bepaalde uitingen van de verpleegster in het ziekenhuis zijn opmerkelijk negatief voorgesteld in het boekje. Een aantal voorbeeldjes:

- *“Na de operatie is de mond van Henk droog en voelt hij zich verdrietig. Hij moet bijna huilen en roept om zijn mama.*
- *De zuster: “Je mama is er nu niet, ze komt straks. Je moet niet zo schreeuwen daar hebben de anderen last van.”*
- *“Als een jongen van op de kamer van Henk wakker wordt, begint hij verschrikkelijk te schreeuwen. De zuster komt en moppert: “Als je zo schreeuwt, mag je niet meer naar huis.” Henk denkt: “waarom zegt ze dat? Dat is toch helemaal niet waar!?”*

Daarnaast doen de foto’s nogal ouderwets aan door de kledij.

“Een kunstbeen” (Ransijn Ton)

Het boekje heeft de volgende onderdelen:

- In het zwembad:
daar wordt er heel veel naar Walter gekeken maar dat is hij al gewend en hij trekt zich er weinig meer van aan.
- Lopen met twee benen
- Een been missen:
Na de operatie waar het been van Walter geamputeerd werd, was hij erg geschrokken. Soms had hij pijn in het been dat er niet meer was.
De termen fantoompijn of spookpijn worden op het niveau van kinderen uitgelegd.
- Het ongeluk
- De instrumentmaker
- Net een echt been
- Revalideren:

Walter wilde zo snel mogelijk van zijn krukken af en deed dan ook hard zijn best!

- Oefenen en doorzetten:
Tijdens de revalidatie was Walter vaak bekaf. Hij werd ook soms boos op zichzelf omdat hij heel eenvoudige dingen soms niet kon.
- Weer gewoon thuis

De schrijver van dit boek werkt bij de verpleegkundig specialistische opleidingen van het Academisch Ziekenhuis te Utrecht en daarom heel erg informatief!

Door het beschrijven van het hele gebeuren (het ongeluk, een nieuw kunstbeen, revalidatie, enzovoort.) wordt duidelijk hoe Walter zich aan zijn situatie heeft aangepast, ook naar gevoelens toe.

“Ik kan nooit meer voetballen” (Banen Jan)

Dit boek heeft een "gemakkelijk lezen vignet".

Het ongeluk gebeurt doordat Rinke met zijn handen los van het stuur rijdt. Hij zwaait heen en weer op zijn fiets en de tas raakt klem tussen zijn knie en het stuur. Dit is een boodschap om voorzichtig te zijn in het verkeer!

Het verhaal toont heel mooi de reacties en gevoelens van zowel de vrienden van Rinke als van zijn ouders vlak na het ongeval:
trillen op je benen, geen woord meer kunnen zeggen, als verlamd erbij staan, bevende lippen, niet kunnen stilzitten, hese stem hebben, ...

Ook de evolutie in de emoties van Rinke zelf worden heel mooi verduidelijkt:
huilen, boos zijn, het niet kunnen aanvaarden, het kunstbeen lelijk vinden, zich schamen voor zijn rolstoel, angstig zijn, zich vergelijken met anderen die er erger aan toe zijn in het revalidatiecentrum, volharden in het leren lopen, niet willen betutteld worden, enzovoort.

Het boekje kent een hoopvol einde waarbij Rinke nooit meer zal kunnen voetballen maar waar hij wel kampioen tafeltennis wordt!

De enige opmerking die bij dit boekje kan worden gemaakt is dat de termen 'brancard' of 'draagbaar' niet voorzien werden van een prent of foto.

“Ik ben Jessie” (Prins Johanna)

Het boek begint met Jessie die zichzelf voorstelt:

“10 jaar, blond haar, blauwe ogen, wipneus... Maar dan zegt ze zelf: "Overigens kijkt niemand naar die neus, want ik heb iets waardoor ik meer opval: ik zit in een rolstoel!"

Het verhaal gaat over Jessie die gegrepen wordt door een auto als ze de weg wil oversteken om bloemen te plukken voor een paard.

Opmerkelijk in het boekje is dat de moeder van Jessie geen uitzondering maakt naar haar dochter toe. Ze behandelt haar als ieder ander kind en laat haar de vaat afdrogen ook al zegt Jessie dat ze te moe is. Haar moeder laat haar geen misbruik maken van haar situatie.

Jessie zelf gaat heel goed om met haar verworven handicap wat natuurlijk niet bij elk kind zo is... Een aantal voorbeeldjes:

- *“Zo verveelt ze zich door het vele stilliggen en na een tijdje verlangt ze zelfs naar een rolstoel!”*
- *“Als ze wordt overgebracht naar het revalidatiecentrum in een ziekenwagen, vindt ze het spannend. Ook vindt ze het jammer dat de sirene niet mag loeien.”*
- *“Jessie leert rijden met haar rolstoel. Soms denkt ze dat ze in een botsautootje zit.”*

Telkens wanneer Jessie het wat moeilijk krijgt door de reacties van anderen, of wanneer ze aan de toekomst denkt of gewoon door haar situatie, komt 'Max' tevoorschijn. Zo noemt ze zelf de krop in haar keel en het gevoel dat ze dan heeft. Dit is een hele mooie en duidelijke voorstelling.

Woede, angst, schuldgevoel ten opzichte van haar ouders die nu nooit meer uitgaan, ergernis, ... een uitgebreid spectrum van gevoelens en emoties worden heel duidelijk aan de hand van voorbeelden behandeld.

Verder worden heel veel verschillende reacties van de buitenwereld aan bod gebracht:

de leerkracht die in eerste instantie vindt dat Jessie beter naar een speciale school kan gaan, een vriendje die ook eens wil volleybal spelen in een rolstoel, haar beste vriendin die zich schuldig voelt voor het ongeluk, kinderen in de klas die mopperen omdat ze een andere plaats en lokaal krijgen, klasgenootjes die stiekem naar Jessie kijken tijdens de gymles, het opkomen voor Jessie dat ze niet anders behandeld mag worden, niet rechtreeks Jessie aanspreken maar haar vriendin die de rolstoel duwt, onhandige opmerkingen, ...

Toch krijgt ze ook steun van haar omgeving.

“Zo vertelt haar vader dat ze een fantasieparaplu moet opzetten als mensen nare dingen zeggen omdat Jessie niet is zoals iedereen. Die paraplu houdt de nare woorden tegen maar die helpt niet voor alles want niets helpt voor alles! Vader stelt dat als je een hekel hebt aan mensen die gewoon zijn, je steeds eenzamer wordt.”

“Piepmuis en de renrace” (Wiggemans Gerda)

“Piepmuis is een 1ste instantie geschreven voor kinderen met een handicap. Zodat ze een held hebben met wie ze zich geheel kunnen identificeren, maar bovenal ook om hun handicap bespreekbaar te maken. Het is namelijk niet altijd even leuk of gemakkelijk om jong te zijn en gehandicapt. En voor veel kinderen is het niet eenvoudig om dat zomaar, uit zichzelf, naar voren te brengen. Piepmuis kan zeker bijdragen aan een beginnende handicapverwerking. Maar voor alles is het een leuk, spannend en aantrekkelijk geïllustreerd kinderboek.

Het is zeker niet alleen leuk voor gehandicapte kinderen, ook andere kinderen inden het spannend. Dit zeker zo belangrijk doel probeert dit boek ook te bereiken: het gewoner worden van het verschijnsel 'rolstoel' en 'gehandicapte'. Want hoe jonger kinderen vertrouwd raken met het begrip rolstoel, hoe vanzelfsprekender ze het zullen vinden.”

Piepmuis is als alle andere muizen: grijze haartjes, lange krulsnor, grote oren, spitse snuit... Maar toch valt hij meteen op: Piepmuis kan niet lopen en ook niet staan! De oplossing komt er in de vorm van een rolstoel, een uitvinding van de vader van Piepmuis.

De rolstoel wordt beschreven en er staat een mooie tekening bij.

Het kan Piepmuis in het begin niet zo veel schelen dat hij niet kan lopen of staan. Hij kan razendsnel kruipen en kwam zo precies waar hij wilde zijn. Maar na verloop van tijd vindt hij het toch een beetje naar en als hij de andere muizen ziet rennen, denkt hij 'BAH!'

Op school kijken de andere muizen raar naar Piepmuis of ze plagen hem zelfs! Sommige waren jaloers want die hadden ook wel zo'n mooie kar gewild en anderen vonden het gewoon leuk.

Piepmuis wilde alleen maar dat ze gewoon tegen hem deden en hem niet plaagden.

Ook Piepmuis heeft het soms wat moeilijk. Hij is verdrietig of boos want hij vindt dat hij niks kan en hij wil ook zo rennen als Boefmuis. Iedereen doet mee en hij niet. Als zijn vader hem vraagt waarom niet, wordt Piepmuis boos. Maar Meestermuis zegt dat hij nooit meer zal kunnen lopen en rennen maar dat de kar zijn benen zijn. Daarmee kan hij keihard racen!

Als hij uiteindelijk de race wint, voelt hij zich zo trots en echt gelukkig!

Dit boekje eindigt dus met een positieve noot!

“Wij horen bij elkaar” (de Vries Anke)

Dit boek heeft een "gemakkelijk lezen vignet" en wordt verteld vanuit de gedachtengang van Maks, de hond. Ook hij is soms verdrietig, boos, lui, jaloers, ...

Maks, de hond werd achtergelaten door Jesse en nu zit hij in het asiel en wacht... Plots ziet hij iets vreemds: een stoel op wielen en in die stoel zit een jongen. Hij draait aan de wielen en de stoel rijdt.

Paul vindt Maks de max en houdt van zijn oren: de ene staat rechtop en het andere hangt. Vader vindt dat Paul en Maks goed bij elkaar passen. Beiden hebben veel meegemaakt.

Als Paulien een stukje in de schoolkrant moet schrijven over Maks en Paul die een dief gevangen hebben, worden ze vrienden.

Net zoals Paul en Maks bij elkaar horen, horen na verloop van tijd ook Paul en Paulien bij elkaar!

“Johnny Shit” (Baetens Rob)

Dit is een boek met een "gemakkelijk lezen vignet".

Bepaalde passages zijn heel mooi en duidelijk geschreven:

- *Jef heeft een gehandicapt broertje en begrijpt John.*
Jef: "Zij hebben iets wat bij ons ontbreekt. Ze weten wat genieten van kleine, onbenullige en alledaagse dingen betekent. Voor ons is alles zo vanzelfsprekend dat wij voor niets meer dankbaar kunnen zijn."
- *"John en Ilse zijn zich ervan bewust dat het niet gemakkelijk zal worden. De weg naar de hemel gaat ook niet over rozen, maar zij zijn al tevreden met madeliefjes."*
- *"Ilse was niet opvallend mooi, maar van binnen moest ze er uitzien als een paleisje dat elke dag werd geboend."*

De gevoelens, gedachten en reacties van John naar aanleiding van het ongeluk van Ilse worden heel mooi verwoord.

In het begin kan hij het niet geloven en als hij Ilse ziet in het ziekenhuis, moet hij toch even slikken. Als hij hoort dat ze haar hele leven in een rolstoel zal moeten zitten, wordt hij heel kwaad.

Ook Ilse heeft het helemaal niet gemakkelijk: ze gelooft eerst niet wat de dokters zeggen. Ze heeft tijd nodig om te denken, te twijfelen aan de zin van het bestaan, tijd om te piekeren, om te hopen...

Ze vindt uiteindelijk dat ze John niets te bieden heeft. Ze kan niets meer.

John antwoordt haar dat je toch nog perfect van iemand kan houden want dat haar gevoelens toch niet in een rolstoel zitten!

Dit is geheel tegengesteld aan de reactie van haar vorige vriend, Didier. Hij verbreekt zelfs hun relatie omdat ze niet meer in zijn toekomst beeld past!!

John aan de andere kant is er steeds voor Ilse. Zo versiert hij de rolstoel van Ilse met een rode antenne, een grote toeter en een sticker erop.

Ilse wil geen circusattractie zijn maar John zegt dat de mensen zo naar haar karretje gaan kijken. Het ziet er leuk uit en het schrikt de mensen minder af omdat ze aan de rolstoel zien dat er geen hoopje ellende voorbijkomt maar iemand met pit!

“Jon De Houtsnijder” (Radin Yaffe Ruth)

Toen Jon twee jaar oud was, ging hij met zijn vader naar de dierentuin. Op de terugweg kwam er een oplegger met een dronkelap achter het stuur. Hij veranderde ineens van ander rijbaan... en nu is Jon blind...

Het boekje beschrijft allerlei aanpassingen aan de situatie van Jon:

Zo kan Jon kaarten want onderaan staan er puntjes (braille) zodat hij weet welke kaartkleur en welke kaart het is.

Er is ook een tandem beschikbaar voor Jon zodat hij kan gaan fietsen.

De oma van Jon vertelt waar alles ligt op zijn bord via een klok: *"De eieren liggen op 9 uur en het spek op 3uur."*

Maar dan verhuist Jon terug naar zijn geboorteplaats en moet hij naar een gewone school. Daar ziet hij tegenop want dan is hij immers de enige blinde.

De nieuwe lerares van Jon maakt de zaken ook al niet beter:

"Ik wilde je eigenlijk niet in mijn klas hebben. Er zijn 2 leraressen voor de 6de klas maar ik ben degene met de meeste ervaring. We moeten er maar het beste van zien te maken, niet?"

Jon heeft al meteen een hekel aan haar. Hij krijgt een plaats aan de muurkant zodat hij de aandacht van de andere leerlingen niet afleid met al die speciale spullen van hem.

De moeder van Jon stelt hem gerust en zegt dat zijn lerares misschien bang is om les te geven aan iemand die op een andere manier leert. Iedereen is immers wel eens bang, ook leerkrachten.

Jon wil echter niet dat de mensen hem zien als een ander iemand of dat ze met hem te doen hebben. Hij wordt nijdig.

Jon leert uiteindelijk ook houtsnijden, net als zijn vader vroeger. Hiermee bevestigt hij zichzelf én zijn omgeving dat je met een handicap ook iets kan bereiken!

“Lucas en de slaapdokter” (Boonen Stefan en Vangehuchten Birgitte)

Dit boek is een initiatief van AZ Sint-Lucas Gent en AZ Volkskliniek en bevat heel mooie, realistische en uitermate hedendaagse tekeningen!

Op het einde van het boekje staan er een pak antwoorden voor ouders en een paar vragen voor kinderen.

Bijvoorbeeld: *de 'wasknijper' = controleert de zuurstof in het bloed en de 'speciale plakkers' = zijn verbonden met apparatuur die de herslag opvolgt.*

Het boekje overloopt chronologisch alle gebeurtenissen van Lucas die naar het ziekenhuis moet voor een operatie aan de oren.

- Inpakken koffer
- De balie in het ziekenhuis
- Het onderzoek:
  - Lucas krijgt een armbandje
  - De thermometer moet onder de oksel
  - Hij wordt gemeten
  - Hij wordt gewogen
  - ...

- Hij mag slapen in een bed op wieltjes.
- De operatiekamer met de dokters en verpleegsters in groene pakjes.
- Dan moet Lucas onder narcose:
  - via een speciaal slaapmasker dat op de mond en neus wordt gezet.
  - Er is een hele mooie illustratie bij!
- De ontwaakkamer.

Ook de gevoelens van Lucas komen uitermate goed aan bod:

- *Hij is een beetje bang in het ziekenhuis.*
- *In de operatiekamer kijkt Lucas rond en rond en moet hij toch een beetje slikken.*
- *Op het bed in de operatiekamer voelt Lucas zich erg klein.*
- *Toch moet hij een beetje lachen als de slaapdokter een rare wasknijper op zijn teen zet en speciale plakkers op zijn borst plakt. Het kriebelt!*
- *Lucas is heel blij met zijn verrassing: een echte doktersmuts.*
- *Hij krijgt kusjes en knuffels van zijn mama en ze zegt dat hij heel flink is geweest.*

“Wacht even. (als je broer of zus een spierziekte heeft)” (Vonkeman Janneke)

Dit boek omhelst interviews met 4 brussen (tussen de 12 en de 17 jaar) van kinderen met een spierziekte.

Er wordt ingegaan op hun gevoelens als: trots, ongerustheid, angst, verantwoordelijkheidsgevoel, boosheid, machteloosheid, ...

Daarnaast komen ook 2 kinderen met een spierziekte aan het woord.

Trots, leuk:

- *mijn broer kan best veel!*
- *Hij kleedt zich heel slim aan en uit.*
- *Hij kan lopen en zelfs traplopen terwijl het er vroeger naar uit zag dat hij nooit zou kunnen lopen!*
- *Het is leuk om mee te rijden op zijn blauwe scootmobiel!*

Verwend, ergernis, jaloers:

- *Mijn broer kan veel maar hij doet het niet altijd.*
- *Hij kan zichzelf aankleden maar dan wil hij weer dat mama hem helpt.*
- *Hij mag met de lift en wij moeten traplopen.*
- *Thuis vragen ze naar zijn schoolcijfers en haast nooit naar de mijne. Ze denken dat ik het allemaal wel red; ze maken zich geen zorgen over mij.*
- *Mijn broer kan gewoon goed leren maar hij is alleen een beetje lui. Bij een onvoldoende overhoren mijn ouders hem extra en bij mij zeggen ze dat ik dat wel weer ophaal.*
- *Het is bij ons zo'n gedoe om op vakantie te gaan!*
- *Als mijn broer iets moet hebben, vraagt hij het aan mij en zegt dan dat hij zijn voetsteunen weer helemaal naar beneden moet doen. Maar ik moet er helemaal naartoe lopen! Ik ben niet zijn sloofje!*

- *Mijn ouders behandelen ons allemaal gelijk ook al zijn ze soms wat meer bezorgd over hem.*

Zichzelf wegcijferen:

- *Mijn ouders weten dat ik wel eens aandacht tekort kom. Het is gewoon zo dat we niet praten over dat soort dingen.*
- *Dat is normaal! Ik wil niet tot last zijn bij mijn moeder. Dan ga ik maar naar mijn vriend.*

Bezorgd:

- *Hij heeft al vaak iets gebroken.*
- *Als hij een afstapje afmoet dan denk ik: "Oef, als dat maar goed gaat!"*
- *De druk voor mijn ouders werd te zwaar daarom ging hij het huis uit. Dat was heel erg wennen!*
- *We hebben langzaam kunnen wennen doordat mijn broer zijn ziekte langzaam verergerde.*
- *Ik denk wel eens aan de toekomst: ik wil vlug trouwen en kinderen krijgen zodat mijn broer daar bij kan zijn.*

Behulpzaam, verantwoordelijkheid:

- *Als het nodig is, zal ik mijn broer altijd helpen natuurlijk!*
- *Als mijn broer in het weekend thuis komt, moest ik in het begin altijd iets met hem doen van mijn ouders. Ik heb het wel druk met mijn vrienden en zo maar ik hou wel rekening met mijn broer als hij er is.*
- *Ik hoef niet extra behulpzaam of vrolijk te doen want dat zou mijn broer niet willen.*
- *Mijn vrienden experimenteren meer dan ik. Een vriend die veel joints rookte, heb ik geprobeerd ervan af te houden. Ik doe minder snel domme dingen.*
- *Mama kan soms geen nee zeggen en dan doe ik juist streng. Maar ik mag niet vergeten dat ik zijn zus ben!*
- *Ik heb veel meegemaakt en dus volwassener geworden.*
- *Mijn moeder rekent op me. Het wordt niet geëist maar ik vind dat het gewoon mijn taak is.*

Verdriet:

- *Het is niet leuk voor hem, denk ik.*
- *Hij vindt het erg dat hij altijd joggingbroeken moet dragen omdat hij geen knopen kan vastmaken. Dat lijkt me ook rot.*
- *Als hij alleen staat op school dan vind ik hem zo klein tussen al die grote jongens.*

Wat als je broer/zus geen spierziekte had?

- *Ik zou dan misschien niet meer van hem winnen.*
- *Hij zou misschien heel vervelend geweest zijn.*
- *Soms wens ik een ander gezin, een happy family.*
- *Soms de vraag: waarom ik? Maar wij leren er dingen van en ons gezin is heel sterk dus gaan we er niet aan onderdoor.*

- *Nooit kunnen stoeien met mijn broer. Daarom beetje bang voor andere jongens.*

Praten over gevoelens?

- *Niet teveel. Het is belangrijk dat alles besproken kan worden maar niet teveel!*
- *Altijd open praten, geen geheimen!*

“Jesse Pantoffel gaat naar het ziekenhuis” (Fiege Henk)

Veel van de gevoelens van Jesse worden geprojecteerd op zijn knuffelbeer, Poeha.

Als Jesse vreselijke oorpijn én keelpijn krijgt, moet hij naar het ziekenhuis voor buisjes. Hij is echter heel bang en durft helemaal niet gaan! Jesse vraagt aan zijn beer of hij het eng vindt. Hij zegt dat ze toch sterk zijn en dat ze bij elkaar blijven!

Het ruikt raar in het ziekenhuis!

De dokter kijkt met een oorkijker wat er aan de hand is maar Jesse wil dolgraag naar huis!

In de operatiekamer moet Jesse lachen met de groene jassen: het zijn net kikkers! Hij ziet dat iedereen in het groen loopt. Ze lijken wel verkleed maar toch is het geen feest. Jesse houdt de stang van zijn bed vast en met zijn andere hand drukt hij Poeha stijf tegen zich aan.

De beschrijving van de narcose is op het niveau van kinderen uitgelegd:

“De kinderen gaan in een lange trein bedden op wieltjes naar dromenland. Daar dragen ze groene jasjes van papier! Als je terug wakker wordt, moet je ontzettend veel drinken want het is veel droger in dromenland. Een kapje moet over de neus en mond van Jesse. Aan het kapje zit een grote ballon en die zit vol lucht uit dromenland. Als je die inademt, slaap je meteen.”

Na de operatie galmt en zoemt het in het hoofd van Jesse. Alles draait en beweegt voor zijn ogen. En alles is zo luid! Hij kan niets zeggen want zijn keel zit dicht en doet ontzettend veel pijn.

Een heel mooi boekje die rekening houdt met het taalniveau van het kind en met de fantasie!

“Naar het ziekenhuis” (Vergouwe Herma)

Dit boekje werd geschreven in 1979!

Jammer genoeg worden bepaalde gebeurtenissen niet aan Hein uitgelegd zodat hij met vragen (en angsten?) blijft zitten.

- *“Hein mag niet onder het lapje kijken waar de dokter het nare ding (de blinde darm) eruit heeft gehaald. Hein begrijpt niet waarom hij niet mag kijken.”*
Dit wordt ook niet uitgelegd aan hem!

- *“Een kind krijgt een prik. Hein vraagt of hij nu moet slapen. (Zie prik voor de narcose) De zuster vertelt hem dat dit een prik tegen de pijn is en dat er allerlei prikjes zijn. Zo ook een om te zien hoe het met je gaat.*
Deze uitleg is nogal algemeen en vaag! Zodoende begrijpt Hein ook niet waarom de prikmevrouw een beetje bloed nodig heeft van hem.

Het boekje werd in nogal Nederlands taalgebruik geschreven zoals: “een plas en ‘een druk’ doen.”

De tekeningen doen ondanks het jaar van uitgave niet echt ouderwets aan.

Het verhaal:

Hein heeft buikpijn... Hij wil liever alleen zijn en in zijn bed kruipen hoewel het nog geen bedtijd is.

Als de dokter hem thuis onderzoekt, zegt hij dat Hein met de ziekenauto naar het ziekenhuis moet. Hein vindt het jammer dat de ziekenauto niet loeit maar het is wel fijn dat mama bij hem blijft.

De zuster in het ziekenhuis maakt grapjes maar beer weet niet of hij wel zal lachen. Heintje moet er ook nog over nadenken.

Hein wil naar huis maar dat mag nog niet. Als hij dan een banaan in de plaats wil, mag dit ook niet. Hij wordt boos en vindt het niet leuk meer in het ziekenhuis!

Na verloop van tijd mist hij zijn zusje maar vindt het toch een beetje leuk in het ziekenhuis. Hij heeft nieuwe vriendjes en het is er nooit saai maar toch is hij heel blij als hij weer thuis is!

Het verhaal zelf is dus betrekkelijk goed en volgende zaken komen aan bod:

- De huisarts.
- De ziekenauto en de brancard = een bed op wielen.
- Plassen in een fles en “drukken” op de “steek”.
Dit is een plat potje waar je niet afvalt.
Er werd een tekening bijgevoegd.
- Narcose = een prik en dan val je in slaap.
Het woord komt niet voor in de tekst.
- Infuus = Uit de fles die boven het bed hangt, komen druppeltjes die door een slang gaan. Die slang zit aan de arm van een kind vast.
Het woord infuus komt niet voor in de tekst en de tekening is niet zo duidelijk!
- *Als het etenstijd is, eet het meisje met infuus niet gewoon. De zuster geeft pap door de slang.*
Dit is heel erg onduidelijk en erg verwarrend! Hoe kan er nu pap door een slangetje??
- Visite is wanneer de dokter en de hoofdzuster bij iedereen op bezoek komen en een praatje maken.
- Revalidatiecentrum (dit woord komt niet aan bod maar wel de uitleg.)
“Een meisje heeft een ongeluk gehad. De wonden zijn over maar ze kan nog niet lopen. Dat gaat ze leren in een ander ziekenhuis.”
- Dieet = je mag iets niet hebben of je moet juist wel iets eten.
- Fysiotherapeut = *“Een meneer wrijft over de benen van een meisje en*

dan klopt hij overal. Dit voorkomt het stijf worden van te lang te liggen. Dus die meneer komt enkel als je niet genoeg beweegt."

Het woord fysiotherapeut komt niet voor in de tekst.

- Er is een tekening van de röntgenkamer én een meisje vertelt hoe er bij haar een röntgenfoto werd genomen:

"Ze kijken zo hoe je er van binnen uitziet. Ze maken een foto dwars door je heen maar daar voel je niets van. Je komt in een donkere kamer maar het licht mag wel even aan. Je moet in een hokje staan en dan wordt het weer donker. Toen hoorde ze rrrits-klik-bzzz. Dat was de foto. Dat hokje kan ook omkiepen en dan lig je plat. Er is ook een televisie waar ze je hele binnenkant op kunnen zien."

Besluit: Ondanks dat bepaalde gebeurtenissen in dit verhaal zeker een uitleg behoeven, kan dit verhaal uitstekend gebruikt worden.

“Jaap de aap in het ziekenhuis” (Van Bergen Margreet & Van Gaalen Mechelien)

In het boekje komen een aantal tekeningen en woorden voor waarbij er geen uitleg wordt gegeven, namelijk: bordjes met: "Uitgang, orthopaedie, radiologie, E.H.B.O., K.N.O. arts, chirurgie", infuus en brancard.

Bij het lezen of voorlezen van het verhaal moet hier dus wel extra aandacht aan besteed worden.

Het is mij ook niet echt duidelijk waarom er als hoofdpersonage een aap werd gekozen. Mijn inziens had dit ook evengoed een kind kunnen zijn. Het feit dat het om een aap gaat brengt geen extraatje met zich mee...

Het verhaal gaat als volgt:

Jaap, de aap, huilt want zijn buik doet pijn.

Samen met Ellie gaan ze naar de dokter. In de wachtkamer van de huisarts staan allemaal banken langs de muur en er liggen een heleboel boekjes. Elke keer gaat er een belletje en gaat er iemand weg.

Als de dokter met zijn stethoscoop luistert naar de buik van Jaap, kriebelt dit een beetje en voelt het heel koud aan.

Jaap huilt als hij hoort dat hij een paar daagjes in het ziekenhuis moet komen logeren. Hij slaat zijn armen om Ellies benen en verstoppt zijn snuit in haar rok.

Jaap, de aap, voelt zich zo gek als hij hoort dat Ellie bij hem op een kampeerbed mag blijven slapen in het ziekenhuis. Hij moet net lachen en huilen tegelijk. Als Ellie even om hun spullen is naar huis, wordt Jaap bang: zijn buik doet pijn, alle kinderen kijken naar hem en hij trekt de dekens over zijn kop die hij heel stijf vasthoudt. Het ruikt ook zo gek in het ziekenhuis!

Als de broeder hem een prik geeft om zo te kunnen slapen, doet dit eventjes pijn! Ook voelt hij zich een beetje beschaamd als hij op de po moet... Maar de andere kinderen zitten allemaal op een po. (Er is een tekening bijgevoegd van een po en een plasfles.)

Jaap wordt boos als hij op bed gewassen moet worden door de broeder. Dat vindt hij stom en hij kruipt onder de dekens. Ook vindt hij de thermometer niet leuk! Die is er om te kijken of hij koorts heeft en die moet tussen zijn billen!

Dan wordt er een röntgenfoto gemaakt van de binnenkant van Jaap zijn buik. (Er is zowel een tekening van het apparaat als van de foto die gemaakt werd.) Zo zien de dokters dat Jaap een puzzelstukje heeft ingeslikt en die moet eruit!

Door de prik worden de ogen van Jaap zwaar en ze vallen elke keer dicht. Zijn keel wordt droog en hij is heel slaperig. Hij gaat heel diep slapen; geen échte slaap maar een operatieslaap zodat je geen pijn voelt!

Na de operatie heeft Jaap heel veel dorst; hij heeft een vieze smaak in zijn mond en ook zijn keel doet pijn.

Jaap wordt steeds beter en beter en mag zelfs naar de speelkamer. Daar ziet hij Ine die een gips om haar been heeft en daar moet ze mee leren lopen! Achter haar staat een rolstoel. (Er staan wel 3 tekeningen van een rolstoel in het boekje.)

Als Jaap genezen is, mag hij naar huis en is het feest!!

“Bezoekuur. Alles over het ziekenhuis” (Carbo Christa)

Dit boekje is een must! Alles wordt tot in de puntjes op een begrijpelijke manier uitgelegd!!

Moeilijke woorden zoals 'röntgenfoto's' worden : 'zeg: 'runtgenfoto's'; 'intensive care' = 'intenzif ker' of 'IC' = 'iesee'; 'Couveuse' = 'koeveuze'.

Er staan heel veel details en weetjes in die kunnen zorgen voor een optimale voorbereiding tot een ziekenhuisopname.

De enige opmerking die gemaakt kan worden is het feit dat de tekening van een bloeddrukmeter op de kaft van het boekje niet wordt uitgelegd.

De inhoud van het boekje werd als volgt ingedeeld:

- De hal: o.a. ziekenhuiswinkel & kapsalon; ...
- De eerste hulp:
  - wat gebeurt er daar; wie komt er daar?
  - De gipskamer
  - De isolatiekamer met sluis
  - De reanimatiefiets
  - De ziekenauto
  - ...
- De röntgenafdeling:
  - Röntgenstralen
  - Röntgenfoto
  - Tekening van de echografie
  - Tekening van een scanner
  - ...
- De vergaderruimte
- De verpleegafdeling:
  - Beschrijving bedden

- Beschrijving driehoekige handvatten boven het bed = papegaai
- De dagindeling
  - Het armbandje = een stripje zacht plastic met je naam en je patiëntnummer erop. Het is een hulpmiddel voor de verpleegkundigen.)
  - ...
- De keuken:
  - Menu
  - Dieetmenu
  - ...
- Intensive care of IC waar er heel speciale en aandachtige zorg wordt besteedt aan de zieken. (Mooie tekening!):
  - Welke machines
  - Monitor = soort tv-schermje
  - Wat gebeurt er met de mensen die overlijden?
  - ...
- De kinderafdeling
  - Meubels op maat
  - Logeerbedden op de kamers voor de ouders
  - Dagindeling
  - Eten door een slangetje = infuus
  - De speelkamer
  - ...
- De verloskunde = de kraamafdeling:
  - Wat is een keizersnede? (Ook wordt de oorsprong van het woord uit de doeken gedaan.)
  - Verloskundige = vroedvrouw
  - Tekening van een couveuse
  - ...
- De wasserij:
  - Een tekening van waar de lakens maar ook de bedden gewassen worden.
  - ...
- De apotheek:
  - Capsules = een in de maag oplosbaar hulsje gevuld met poeder
  - Infuus
  - ...
- Het laboratorium = lab = Werkplaats = daar waar er onderzoek wordt gedaan voor de dokters van het ziekenhuis:
  - Monsters = de vloeistoffen (beetjes bloed, plas, zweet, poep, ...) in buisjes
  - Analisten
  - Tekening van een microscoop
  - Hoe en waarom wordt er geprikt?
  - Wat zijn bloedgroepen?
  - Wat is een donor?
  - ...
- De operatiekamer = OK = een werkruimte:
  - Waarom wordt er geopereerd?
  - Wat is een kijkoperatie?

Waarom mag men niet eten of drinken voor een operatie?

Hoe wordt men verdoofd?

Wat is narcose?

Wat is een anesthesist?

Hechten = dichtnaaien

Groene of blauwe kledij

...

- De ziekenhuisomroep:

Radio- en televisieprogramma's voor de patiënten

De geluidstechnicus

De presentator

...

- De helihaven = Helicopterhaven:

Waar is de landingsplaats?

wie/wat vervoeren?

...

- De polikliniek = poli:

Daar gaat men enkel om zich te laten onderzoeken, men blijft er dus niet slapen

Een ponsplaatje = een plastic kaartje waarop staat wie je bent, wie je huisarts is en welke verzekering je hebt (want die betaalt de ziekenhuisrekeningen), kortom: alle dingen die het ziekenhuis van je moet weten.

De wachtkamer

De spreekkamer

...

Wat komt er aan bod qua gevoelens? Een grip uit de voorbeelden:

- *"Mensen die ziek zijn, zijn zielig. Daarom krijgen ze vaak cadeautjes om dat weer een beetje goed te maken."*
- *"Vooral mensen die al bijna beter zijn, vinden het meestal behoorlijk saai op de verpleegafdeling."*
- *"Het is wel vervelend om op de afdeling op de po te moeten waar anderen bij zijn."*
- *"Men is blij als er bezoek komt want dat doorbreekt de sleur."*
- *"De eerste nachten slapen in het ziekenhuis is moeilijk, later lukt het wat beter. Het is net als met kamperen: het went langzaam."*
- *"Het is een geruststelling om te weten dat er een de knop naast je bed is waar je op kunt drukken (ook 's nachts) als je een verpleegkundige wil roepen."*
- *"In het ziekenhuis liggen kan ook leuk zijn: je wordt er verwend, je krijgt cadeautjes, bezoek, lekkers, post enzovoort. Er zijn clowns of men houdt een feestje op je verjaardag!"*

Verder wordt er ook ingegaan op:

- De H van Hospitaal = ziekenhuis (Engels: Hospital; Frans: Hôpital)
- De reuk en de warmte in het ziekenhuis.
- Het begrip patiënten = zieken (Komt van het Latijn: patientia = lijden).

- Het betekent ook geduld. Wie ziek is, moet vaak veel geduld hebben.)
- Het begrip influenza = griep.
  - Het begrip nausea = misselijkheid.
  - Het begrip fractuur = breuk.
  - Het begrip infuus = een standaard waar een fles aan hangt met een slangetje dat naar de arm loopt. Zo krijgen ze medicijnen binnen, of vocht of voeding wanneer ze zelf niet kunnen drinken of eten.
  - Het begrip specialismen = Verschillende soorten artsen die elk gestudeerd hebben voor bepaalde ziekten/vakgebieden.
  - Het begrip medicus = arts = dokter
  - Het begrip chirurg = de dokter die gekozen heeft voor het snijdende werk; die mensen kunnen opereren om van binnen iets te repareren.
  - Het begrip KNO-arts = de dokter die alles weet van de ziekten van keel, neus en oren.
  - Het begrip pediaters = kinderartsen.
  - Het begrip geriater = artsen voor bejaarden
  - Het begrip anesthesist = een dokter die gespecialiseerd is in verdovingen.
  - Het begrip röntgenfoto = foto van je binnenste zodat ze bijvoorbeeld kunnen zien of je bot nog heel is. Je hoeft dus niet te lachen want ze komen niet in je fotoalbum thuis. Er is ook een tekening bijgevoegd.
  - Het fenomeen röntgenstralen = stralen die ook in de natuur voorkomen. Ze komen van de zon, net als lichtstralen en ze gaan altijd rechtdoor en kunnen geen hoekje om, net als licht. Je kunt ze niet horen of voelen, net als licht. De röntgenstralen die ze in het ziekenhuis gebruiken, komen uit een apparaat. (= X-stralen)
  - Het begrip reanimeren = weer doen opleven.
  - Het begrip brancard = een draagbed.
  - Het begrip verpleegkundigen = zusters en broeders (wat zijn hun taken?)
  - Het begrip fysiotherapeut = de persoon die zorgt dat de spieren soepel blijven. Hij komt bij je om oefeningen te doen zodat je niet stijf wordt van het vele liggen. Hij kan je ook bijvoorbeeld leren lopen met krukken als je je been hebt gebroken. Fysiotherapie is dus een soort gym.
  - Het begrip diëtist = de persoon die uitpuzzelt wat men wel en niet mag eten.
  - Het begrip pedagogisch medewerker of spelleider = de persoon die zorgt dat spelen en leren voor kinderen in het ziekenhuis gewoon kunnen doorgaan.
  - Pols opnemen
  - Welke kledij wordt er gedragen in een ziekenhuis?
  - Het begrip stethoscoop = een versterkertje met twee oordopjes om naar je hart, longen en je buik te kunnen luisteren.
  - Een lampje met een lens om in je keel of oor te kijken.
  - Het begrip reflexhamertje = om te controleren of je been een schopje maakt als de dokter op je knie tikt.
  - Het begrip opname = als je moet logeren in het ziekenhuis omdat de dokter denkt dat je nóg zieker zal worden wanneer je niet een poosje in het ziekenhuis wordt opgenomen.
  - Het begrip visite = een bezoekje van de dokter aan de zieke. Meestal

- maar een paar minuten om uit te maken hoe het verder gaat: is de patiënt genoeg opgeknapt om naar huis te gaan, of moet hij nog een tijdje blijven? De arts brengt ook de uitslagen van de onderzoeken.
- Het begrip po = ondersteek = een soort platte metalen pan met een handvat, die de zuster of broeder onder de dekens onder de billen van de patiënt schuift.

“Naar het ziekenhuis” (Haberer Gisela)

Heel speels en creatief kinderboek dat zelf ingevuld, ingekleurd, enz. kan worden.

Het is zelfs aangevuld met spelletjes om te spelen in het ziekenhuis!

De uitleg over EEG, ECG, infuusstandaard enzovoort is soms wat moeilijk. Het is aangewezen om dit samen met het kind te bespreken.

- *EEG = Als je denkt of droomt, ontstaan er zwakke, elektrische stroompjes in je hersenen die kunnen gemeten worden. Bij een EEG krijg je een kap op je hoofd waarin allemaal stekkertjes zijn gestoken: de elektroden. Die leiden de stroom uit de hersenen door een kabel uit de hersenen naar een machine. Die machine tekent de stroom dan als een golvende lijn op een papier.*
- *ECG = Het hart pompt je bloed door je lichaam. Daarvoor moet de hartspier afwisselend uitzetten en samentrekken. Daarbij ontstaat ook elektrische spanning, die gemeten kan worden. Bij dit onderzoek worden de elektroden op je borst, armen en benen aangebracht. Ook nu weer tekent een machine het slaan van je hart in een lijn met heel veel pieken en golven.*
- *Infuusstandaard = uit het zakje (infuus) druppelt een vloeistof via een slang en een naaldje direct in de bloedbaan van het lichaam van de patiënt die die vloeistof niet zelf meer op kan nemen. (Is wat moeilijk uitgelegd + patiënt is moeilijk woord!!)*

Er zijn een aantal woorden die niet worden uitgelegd maar waarvan er wél een tekening te zien is in het boekje, namelijk:

- Thermometer
- Microscoop
- Bordjes met “Gynaecologie en kraamafdeling, orthopadie, interne geneeskunde, chirurgie, oncologie” erop.

Het boekje bevat de tip om bij een geplande opname navraag te doen of het mogelijk is om het ziekenhuis op voorhand eens te bezoeken!

Wat komt er aan bod? Er zijn telkens bijhorende tekeningen!

- Het verschil tussen ziekten waar je zelf geneest in bed met medicijnen en ziekten waarvoor je naar het ziekenhuis moet voor een bijzondere behandeling.
- Het verschil tussen een spoedopname en geplande opname.

Bij deze laatste werd een lijstje voorzien om vrienden, familie, schoolgenootjes te verwittigen dat men naar het ziekenhuis moet, een lijstje m.b.t. wat er in je koffertje moet, ...)

- In de geneeskunde worden heel veel Latijnse of Griekse woorden gebruikt: bv. kinderafdeling = pediatrie of pediatrische afdeling.
- Het verschil tussen verplegers en verpleegsters onderling.
- Er is een mogelijkheid voorzien tot het opschrijven van de persoonlijke dagindeling.
  - Het kind kan de klokjes zelf invullen.
- Pijn heeft een belangrijke taak: het zegt iets over ons lichaam.
  - Er werden een paar ademhalings- en ontspanningsoefeningen opgenomen in het boekje.
- KNO-afdeling: Keel, neus en oren - afdeling.
- Orthopedische afdeling = een afdeling voor armen en benen. Voor elke beweging als staan, hollen of springen moeten de botten, ledematen, spieren, zenuwen en hersenen samenwerken. Die samenwerking kan worden verstoord als bijvoorbeeld de wervelkolom krom is of de botten in de voet of de hand niet meer op hun plaats zitten.
- De operatiekamer = OK = door een sluis komen enkel mensen die er horen. De mensen die daar werken dragen steriele = heel schone kleren (groene jas, monddoekje, een kapje en handschoenen), zodat er geen ziekmakende bacteriën in het lichaam van de patiënt kunnen komen.
- Ziekenwagen = ambulance
- Brancard (zonder wielen!)
- Stethoscoop = met deze buis kan de dokter horen of je hart regelmatig slaat.
- Houten spatel: daarmee wordt de tong zachtjes naar beneden gedrukt zodat de dokter je keel en je amandelen beter ziet en of die ontstoken zijn.
- Otoscoop = oorspiegel = een soort zaklantaarn met een vergrootglas aan het eind.
- Status = ziektegeschiedenis = de polsslag, lengte, gewicht, hoe je je voelt, wat er tijdens het verblijf in het ziekenhuis nog allemaal gebeurt wordt opgeschreven door de dokter.
- Pieper = een klein apparaatje waarmee de dokter overal in het ziekenhuis kunnen worden opgeroepen door een verpleegster. Dit kan ook worden meegenomen naar huis als de dokters bereikbaar moeten zijn voor noodgevallen.
- Doktersvisite = de dokters en verpleegsters brengen elke morgen samen een bezoek aan elke patiënt. Dan vragen de dokters hoe het met je gaat en bekijken hoe ze je verder gaan behandelen.
  - Het boekje bevat de mogelijkheid om op te schrijven hoe het kind zich voelt, waar het pijn doet, wat ze nog willen vragen, ...
- Skelet = geraamte = grote en kleine botten, in totaal 206.
- Röntgen = met deze stralen kunnen er foto's gemaakt worden van de binnenkant van je lichaam. Je kunt je botten, organen zoals de longen en het hart zien.
- Echoscopie = Tonen veroorzaken golven in de lucht. Ons oor vangt ze op en ons gehoor herkent ze als golven. Heel hoge tonen (bepaalde golven dus) kunnen we niet meer horen. Bij een echoscopie wordt gebruik gemaakt van dat soort golven. De dokter gebruikt voor dat onderzoek een toonopnemer, een klein, wit, driehoekig apparaat. De toonopnemer zendt golven uit en onze

- organen geven een echo. Die echo kan in een beeld worden omgezet. De dokter bekijkt met een echoscopie-apparaat dus je inwendige organen zoals je maag of je darmen.
- EEG = Als je denkt of droomt, ontstaan er zwakke, elektrische stroompjes in je hersenen die kunnen gemeten worden. Bij een EEG krijg je een kap op je hoofd waarin allemaal stekkertjes zijn gestoken: de elektroden. Die leiden de stroom uit de hersenen door een kabel uit de hersenen naar een machine. Die machine tekent de stroom dan als een golvende lijn op een papier.
  - ECG = Het hart pompt je bloed door je lichaam. Daarvoor moet de hartspier afwisselend uitzetten en samentrekken. Daarbij ontstaat ook elektrische spanning, die gemeten kan worden. Bij dit onderzoek worden de elektroden op je borst, armen en benen aangebracht. Ook nu weer tekent een machine het slaan van je hart in een lijn met heel veel pieken en golven.
  - Monitor = controle-apparaat = sommige mensen moeten een poosje met een kabel verbonden blijven hieraan. Die monitor bewaakt dan bepaalde functies bij die mensen, zoals de lichaamstemperatuur, de ademhaling, ... Zodra er iets te veel verandert, waarschuwt dat apparaat door te gaan piepen.
  - Poliep = gezwel uit de ruimte achter de neus.
  - Anesthesist = hij heeft de patiënt verdoofd. Tijdens de operatie kijkt hij of de patiënt diep slaapt en niets voelt. Hij controleert de ademhaling, de hartslag en de bloedsomloop.
  - Infuusstandaard = uit het zakje (infuus) druppelt een vloeistof via een slang en een naaldje direct in de bloedbaan van het lichaam van de patiënt die die vloeistof niet zelf meer op kan nemen.
Is wat moeilijk uitgelegd + 'patiënt' is een moeilijk woord!

Dit is meer een informatief boekje en daardoor wordt er minder op de gevoelens ingegaan.

- *"Als je je niet heel erg naar voelt, kan ziek zijn ook prettige kanten hebben: je ouders besteden heel veel aandacht aan je. Als je in het ziekenhuis ligt, komen de verpleegsters je verzorgen, je krijgt cadeautjes van je familieleden, je oma en opa komen op bezoek. Kortom: je ligt in bed en laat je zoveel mogelijk verwennen."*
- *"Er zullen dagen zijn dat je in het middelpunt van de belangstelling staat, alsof je jarig bent."*
- *"Röntgenfoto's maken doet geen pijn en je hoeft ook bang te zijn. Het apparaat komt naar je toe maar het stopt vlak voor je. Ook een echoscopie doet geen pijn. Een EEG evenmin."*
- *"Als je terug naar huis mag, ben je blij. Of is het afscheid toch nog niet zo gemakkelijk? Je hebt immers nieuwe vriendjes gekregen..."*

"De ziekenwagen" (van Gog Marian)

Het boekje bevat naast tekeningen ook echte foto's van bijvoorbeeld de binnenkant van een ziekenwagen, een brancard, een heliporter, ...

De tekst is telkens opgesplitst in twee leesniveaus: de eerste lezertjes en de gevorderden.

Moeilijke woorden zoals 'brancard' worden : 'zeg: 'brankaar'.

Jammer genoeg wordt er niet uitgelegd waarom er in de ziekenwagen ook een fles met zuurstof is.

Opmerking: er wordt gesteld dat men '1-1-2' moet bellen als men een ziekenwagen nodig heeft.

Er is een tekening te zien van een infuus in het boekje maar dit wordt niet nader uitgelegd.

Het boekje is chronologisch opgebouwd:

- In de wagen liggen er allemaal spullen om de gewonde te helpen:
brancard, koffer met verband, dekens, ...
- Wie helpt de zieke of gewonde?
Twee mensen per ziekenwagen met opvallende kleren: één iemand rijdt en de ander zorgt voor de zieke.
- Na het ongeluk belt er iemand naar de meldkamer zodat men weet wie er nodig is:
de politie, de brandweer; wat er gebeurt is, hoeveel gewonden,
...
- Dit wordt doorgegeven aan de man/vrouw van de ziekenwagen.
- Een ziekenwagen rijdt hard want de gewonde moet snel hulp krijgen.
Daarom loeit ook de sirene en staat het zwaailicht aan.
- De gewonde ligt in de ziekenwagen en snel rijdt men terug naar het ziekenhuis.
- Er is een speciale ingang voor ziekenwagens zodat men snel met de brancard (= bed op wieltjes) het ziekenhuis kan inrijden.
- Soms kan een ziekenwagen niet op de plek van het ongeluk komen en dan is er een heliporter of een motor die men kan gebruiken.

Er wordt in dit boekje dus niet verder ingegaan op wat er allemaal gebeurt in een ziekenhuis. De klemtoon ligt op de uitleg van de ziekenauto en wat er allemaal gebeurt naar aanleiding van een ongeluk.

“Kunnen dokters ziek worden? Vragen van en voor kinderen over het ziekenhuis” (Musschoot Dirk)

Naast de gewone vragen staat er telkens een kolom met meer informatie of weetjes op een moeilijker leesniveau.

Als inhoudstabel zien we:

- Even in je oren kijken
- Driemaal daags, na het eten
- Naar het ziekenhuis
- Opzij, opzij, opzij
- Typisch ziekenhuis
- Veel beterschap gewenst
- Geef die ziekte even door
- Biefstuk met frietjes
- Naar het vogeltje kijken
- Slaap kindje, slaap
- Onder het mes
- Wat heeft ie?
- Gips om een houten been
- Vrolijke kaalkopjes
- Zo rood als bloed
- Een vrolijke boel
- Welkom op de wereld
- Doodgaan

Een greep uit de vragen gesteld in het boekje:

- Wat hoor je eigenlijk in een stethoscoop?
- Waarom moet je soms in een potje plassen?
- Wat zie je als je in een oor kijkt?
- Waarom krijgt men bij ongelukken bijna altijd een infuus?
- Wanneer moet iemand naar de spoedopname?
- Wat zit er in dat zakje aan die staaf? (=infuus)
- Waarom dragen dokters soms een kapje voor hun mond?
- Als je in bed moet liggen, hoe kun je dan naar het toilet? (beddenpan = po & urinaal)
- Als je eten krijgt via een infuus, gaat je maag dan niet vreselijk knorren?
- Hoe maak je een röntgenfoto?
- Waarom zie je op een röntgenfoto nooit de achtergrond?
- Waarom zijn röntgenfoto's nooit in kleur?
- Wat doet een scanner?
- Hoe kun je zien of een mevrouw een jongetje of een meisje krijgt? (=echografie)
- Waarom kunnen ze mij niet 's nachts opereren, dan slaap ik toch al? (slaapdokter = anesthesist)
- De ene keer geeft de dokter een prik, de andere keer verdooft hij iemand met een masker. Waarin zit het verschil? (narcose)
- Soms zetten ze dopjes op je borst. Waarvoor is dat? (cardiogram, encefalogram)
- Is eczeem besmettelijk?
- Hoe kunnen je longen ontsteken? (bronchitis)
- Als de kanker diep in je lichaam zit, hoe komen ze daar dan bij? (kankergezwel = tumor, chemotherapie, radiotherapie)
- Sommige mensen krijgen bloed in het ziekenhuis. Waar halen ze dat bloed? (Donor)

- Waarom leggen ze sommige baby's in een couveuse?
- Waarom snijden ze soms de buik van de mama open om het kindje eruit te halen? (= keizersnede)
- Waarom stoppen ze de dode in de koelkast? (begraven, cremeren, mortuarium = dondenhuisje)
- Onderzoeken ze een dood lichaam nog? (autopsie, postmortem)

“Dokter De Wit” (Goodalle Jane)

Het verhaal is gebaseerd op de ware geschiedenis over een wit hondje dat door een kinderziekenhuis in Londen werd geadopteerd.

In het begin van het boekje ziet men de hond niet en wordt er verteld alsof het over een mens gaat.

"Hij dronk slurpend zijn warme thee met melk en suiker op en schrokte haastig een boterham naar binnen. Toen spurtte hij weg zonder zijn mond af te veegen."

Op de eerste tekeningen zie je telkens een stukje van zijn staart voorbij komen.

Het verhaal gaat als volgt:

Dokter De Wit, de hond, komt elke dag langs in het kinderziekenhuis om troost en liefde te bieden. Hij kwispelt, kijkt hen aan, duwt zijn koude zwarte neus tegen hen aan of gaat dicht tegen hen aan liggen als het kind heel erg ziek is.

Op een dag komt een man controleren of alles volgens de regels gaat in het ziekenhuis en hij verbiedt de hond. De hoofdzuster wil alles uitleggen maar het helpt niet.

Maanden later is de man die dokter De Wit verboden had om nog in het ziekenhuis te komen, terug. Zijn dochtertje is erg ziek! De man is wanhopig en weent.

Dokter De Wit wordt opnieuw toegelaten in het ziekenhuis want hij heeft het dochtertje beter gemaakt door haar hand te likken, zijn neus tegen haar aan te duwen en heel dicht bij haar te liggen.

De gevoelens van de zieke kinderen en hun ouders worden in het verhaal verwerkt maar komen niet uitgebreid aan bod.

Zo ziet dokter De Wit dat de moeder van Mark huilt en zijn hand vasthoudt. Als ze dokter De Wit ziet glimlacht ze opgelucht en voelt ze zich ontspannen als ze ziet dat Mark glimlacht als hij de likjes van de hond voelt.

Een aantal tekeningen van apparatuur worden niet uitgelegd in het boekje, met name: stethoscoop, brancard, infuus.

Dit verhaal zal kinderen zeker aanspreken!

Wat is dat voor een kar? (Gort Geertje)

Het boekje dateert van 1980 en doet een klein beetje ouderwets aan door de tekeningen.

Het verhaal gaat over Ton en Loes die met de bal spelen. Opeens zien ze Eef, een nieuw meisje in de buurt.

Maar wat gek en raar! Eef zit in een kar! Eef verbetert hem en zegt dat ze in een rolstoel zit. Loes en Ton vinden het naar dat Eef niet kan lopen. Ze worden vriendjes. Ton wil voetbal spelen maar dan kijkt hij naar Eef. Ook Loes kijkt naar Eef. Voetbal in een rolstoel... Wat dom! Dat kan niet. Ton vraagt zich af of Eef boos is? Maar ze is niet boos en stelt voor om tikbal te spelen. Maar Ton durft niet goed. Hij wil Eef geen pijn doen. Maar dat is geen probleem! Eef kan heel goed meedoen met tikbal in haar rolstoel!

Een eenvoudig verhaal over vriendjes worden met een persoon met een handicap op het leesniveau van kinderen.

“Kijk, dit is Emma” (Willis Jeanne)

Dit boekje toont wat Emma allemaal doet en kan.
Ze kan lachen, zingen, vliegen, schommelen, ...
Ze is lief, stout, vrolijk, verdrietig, ...

Op de laatste bladzijde zie je Emma van top tot teen.
Net zoals jij en iedereen!

(Op de prent zie je Emma zitten in een rolstoel.)

Door laatste tekening kan een gesprek op gang komen over de gelijkenissen en verschillen tussen mensen met en zonder handicap.